

gazetesinin
okurlarına
armağandır.
Çarşamba
günleri
yayımlanır.

AKADEMİK

Sayfalar

Cilt: 10 Sayı: 12
7 NİSAN 2010 ÇARŞAMBA

Hazırlayanlar: M. Ali UZ - Ali IŞIK
maliuz@merhabagazetesi.com.tr • aliisik42@mynet.com

KÜTÜPHANE HAFTASI

(29 MART - 4 NİSAN 2010)

- Ö Z E L S A Y I S I -

KÜTÜPHANE HAFTASI KİTAP VE KÜTÜPHANENİN ÖNEMİ ÜZERİNE

Bugünlerde bir kütüphane haf-tasını daha gerilerde bırakmış bulunuyoruz. Pek çok konuda olduğu gibi, kitap ve kütüphanecilik konusunda da ciddi bir muhasebe yapmak, devlet ve millet olarak kendimizi hesaba çekmek mecburiyetindeyiz.

Yapılan araştırmalara göre hem halk kütüphaneleri, hem bu kütüphanelerdeki kitap, hem de kütüphanelerdeki okuyucu sayısı bakımından pek çok medeni ülkeden, bir hayli gerilerdeyiz.

Aslında bizim kültürümüz, kitap ve kütüphane ağırlıklı bir medeniyete dayanır. Vakıf-larımızın büyük bir bölümü, bu konu ile ilgilidir. Kitapsız, kütüphanesiz bir ilmî gelişme düşünülebilir mi?

Bütün bunlar gösteriyor ki, ağaç dikme seferberliği gibi, bir kitap, kütüphane ve okuma seferberliğine ihtiyacımız var, bunu asla ihmâl edemeyiz. Kaldı ki, ilk emri “Oku” olan ve ilme ve ilmî gelişmeye büyük önem veren bir yüce dinin mensuplarıyız. Beşikten mezara kadar, ilim tahsiliyle emredilen bir ümmetin hâli böyle mi olmalıydı?

Kuru kuru kutlamaların ve atılan nutukların ne faydası olur? Mesela Karatay Belediyesi ile İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünün bu yıl sekiz ilköğretim okulunda açmış olduğu kütüphane örnek bir çalışma olmuştur. Benzer faaliyetlere ağırlık verilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Okumayan bir millet olduk.

Dergi ve gazete tirajları süratle düşüyor veya artmıyor. Dergileri ayakta tutan okuyucu değil, ticarî ilan ve reklâmlardır. En ciddi kitapların baskı sayısı bin-iki binlerle sınırlı kalıyor. Buna mutlaka bir çare bulmak gerekir. Yeni hürriyetine kavuşan Azerbaycan’ da bile kitap baskı sayıları elli-yüz bin diyorlar. Bizde en ciddi eserlerin bile baskı sayısı malûm.

Kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı küçük yaşlardan itibaren kazanılır. Bunu ihmal edersek, sonradan insanımıza okuma alışkanlığı vermemiz mümkün olmaz. Bu alışkanlık ilköğretim, bilemediniz liselerin ilk sınıflarında mutlaka kazandırılmalıdır.

İlim de, millî kültürün ihya ve yaşatılması da kitap ve okumakla mümkündür. Kitap ve gazetenin bir ucunda yazar, diğer ucunda da okuyucu vardır. Bu münasebet, milleti okur-yazar yapar. Hep şikayet eder dururuz, “okullarımız diplomalı cahil yetiştiriyor.” deriz de, bunun sebebi üzerinde pek durmayız. Bence bunun en büyük sebebi, gençlerimizde ve insanımızda okuma alışkanlığının ve kitap sevgisinin olmamasıdır.

Şeyh-i Ekber unvanıyla andığımız büyük ilim ve irfan adamımız Muhyiddin-i Arabî Hazretleri, kitabın önemini şöyle dile getirir: “Kitap kadar göçüp gidenleri konuşturan, yaşayanların halini anlatan bir şey görmedim. Nerededir o dost ki, sen uyuyunca ancak uyur, sen istersen konuşur, sahibinin sırrını saklar,

ALLAH'IM BANA
KİTAP DOLU BİR
EVLE ÇİÇEK DOLU
BİR BAHÇE VER!
Konfçyüs

emanetini korur. O en iyi komşu, en insafli arkadaş, en uygun yoldaş, iyi bir öğretici, yeterli, titiz ve bıktırmayan bir yardımcıdır.”

Suud Kemâl Yetkin de, Denemeler’inde; “Dünyada hiç bir dost, insana kitaptan yakın değildir. Sıkıntınızı unutmak, donuk hayatınıza biraz renk, biraz ışık vermek, daracık dünyamızda bulamadığımız şeyleri yakalamak için, tek çaremiz kitaplara sarılmaktır.”

“Kitap, bizi avuttuğu gibi, yükseltir de. Kısa hayatında insanın edindiği tecrübeler ne kadar azdır.” der.

Küçük yaşlarda edinilen bütün iyi alışkanlıklar gibi, okuma alışkanlığı da bir hayat boyu devam eder, sahibini yüceltir. Madden ve manen güçlü kılar. Bu sebeple gerçek aydınlığın yolu, kitaptan ve okumaktan geçer. Düşünen kafalar için, kitap ve kütüphane bir zarurettir. Aynı zamanda, kitapsız bir medeniyet ve kültür düşünülebilir mi?

Her nedense bu güzel alışkanlık, pek az insanımıza nasip olmaktadır. Bunun en büyük sorumlusu aileler ve eğitim sistemimizdeki çarpıklıktır. Çocukların ders kitaplarından başka, kitap okumasına müsaade etmeyen aile bu konuda onlara en büyük kötülüğü yapmış olur.

Kanaatimizce, günümüzde okuma alışkanlığını zedeleyen unsurların başında, televizyon ve bilgisayar yani ekran bağımlılığı gelmektedir. televizyon, sadece kitaba değil, tiyatro ve sinemaya da büyük darbe vurmuştur. Görsel yayınlardaki çekicilik ve çeşitlilik, insanımıza kitap okumaya vakit bırakmamaktadır. Televizyon seyredirken derslerini bile ihmal eden hatta ekran bağımlısı haline gelen öğrencilerimiz, hiç de az değildir.

Aslında kültürün aslı unsuru, kitaptır. Kitabın esas müşterisi ise,

gençler ve dar gelirli vatandaşlarımızdır. Bunlar mahdut gelirleri ile, kitaba nasıl para ayıracaklar, yeni neşriyatı nasıl takip edeceklerdir?

2.Cihan Savaşı’nı müteakip Fransa, sadece üç maddenin fiyatını sabit tutmuş ve bunlardan doğan zararları devlet bütçesinden karşılamıştır. Bu üç madde şunlar: Süt, ekme ve kâğıttır. Zira medenî ülkeler için kâğıt, ekme ve su kadar önemli ve hayatî bir meseledir. Süt, çocukların maddî gelişmeleri için ne kadar lüzumlu ise, kitap da fikrî seviyenin gelişmesi için o kadar lüzumludur. O sebeple ekme, süt ve kâğıt, Fransız hükümeti tarafından sübvansiyeye edilmiştir.

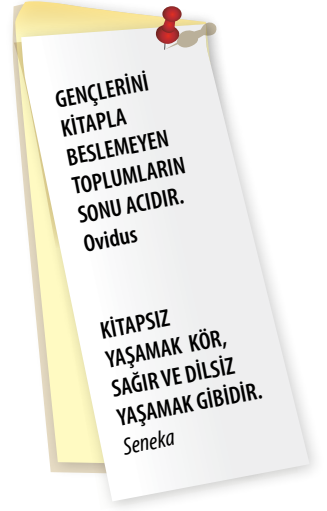
Türkiye’de de Fransa da olduğu gibi benzer uygulamalara ihtiyaç vardır. Bilhassa kitap ve gazetede vergi en aşağı sınıra çekilmelidir.

Altmış milyonluk Türkiye’de hiç bir zaman toplam gazete trajları, 5-6 milyonu aşmamıştır ama, bizim nüfusumuza yakın Fransa’da, günlük gazete satışları, 20 milyonun üzerindedir. Bu korkunç bir farktır.

Bir de sigara gibi, bazı kütü alışkanlıkları yüzünden, gazete ve kitaba para ayıramayan gençlerimizin sayısı, hiç de az değildir. Bugün, kızlı erkekli üniversite gençliğimizin, en az % 40’ının sigara tiryakisi olduğu bilinmektedir..

Ortak pazara girmeye çalıştığımız bu dönemde, milli kültür meselelerimizin daha da önem kazandığı gerçeğini kim inkar edebilir? Avrupa topluluğu içerisinde, milli benliğimizi korumanın tek yolu, millî kültürümüzü korumakla mümkün olacaktır. Bu konuda gösterilecek bir ihmalin, bize çok pahalıya mal olacağını, kimse hatırdan çıkarmamalıdır.

Sözü, konu ile ilgili değerli yazar dostlarımıza bırakıyoruz.

HAYAT OKUMAKLA ANLAM KAZANIR

Kitap okumanın nedenleri ve sağlayacağı faydaları anlatmak ciltler dolusu eser vermeye niyet etmek gibidir. Ancak hayatını bugün için değil yarınlar için hazırlayan ve gelecekte büyük işler başarmaya azmetmiş geleceğin seçkin insanlarına konu hakkında bazı hatırlatmalarda bulunmaya çalışacağım.

Kitap okumayan nesillerin giderek düşünme fonksiyonu körelmekte, fikir üretme kabiliyetleri gerilemekte, yetersiz olan kelime hazinesi ile başarılı iletişim kurma özelliği kazanamamaktadır. Evrensel değer hükümlerinin kazandırılması, karakter ve kişilik gelişmesi, tarih ve kültür şuuru ancak okuyan, araştıran ve bilgiyi seven nesillerin yetiştirilmesiyle mümkündür. 'Hemen her şeyi anlatma imkanı olmayan eğitim sürecinde insanlarımızın, kendilerini okuyarak yetiştirmeleri gerekmektedir. Maalesef TV seyrederek, bilgisayar başında insanımız, giderek okuma kabiliyetlerini kaybetmekte ve okumanın sağladığı lezzetten mahrum kalmaktadır.

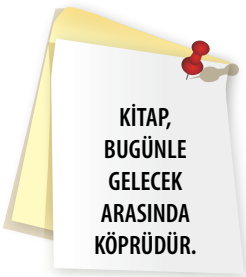
Düşünen, fikir üreten, düşündüğünü ifade edebilen ve yanlış bilgi ile doğru bilgiyi ayırabilen fertlerin sayısının artması için, çocukluk çağında kitap okuma alışkanlığının kazandırılması gerek-

mektedir.

Kitap okuyan ve kitap okunan insanların düşünceleri, diğer insanlara göre daha zengindir. Düşünme, bilgi ile birlikte geliştiğinden insan bildiği kadar düşünebilir. Bilginin desteklemediği düşünceler sığ kalmaktadır.

Kitap sevgisini bir yazarımız şöyle anlatıyor. "Dünyada hiç bir dost, insana kitaptan daha yakın değildir. Sıkıntımızı unutmak, donuk hayatımıza biraz renk, ışık vermek, daracık dünyamızda bulamadığımız şeyleri yaşamak için tek çaremiz kitaplara sarılmaktır. Düşünüyorum da, şu dünyada kitaplar yok olurse, yaşamak ne denli güçleşir, çekilmez bir ağırlık olur. Dünyamızı nasıl insansız düşünmezsek, insanı da kitapsız düşünmeyiz. Beyinde, düşüncenin kıvılcımının parladığı ilk andan beri, insan düşündüğü ve duyduğunu türlü şekillerle, eline ne geçirdiyse ona yazmaktan, çizmekten kendini alamamıştır.

Kendimizi kitapların sırlı dünyasında meşgul etmek, gelişmemize katkı sağlayan önemli bir faaliyettir. Hayatı anlamlandırabilen fertler olmamız için, okuyabileceğimiz bir ortam ve okuma alışkanlığı kazanmak, hepimizin en önemli görevleri arasındadır.

NEDEN OKURUZ?

Melâhat ÜRKMEZ

İnsan niçin okur? Romanlarda, şiirlerde, hikâyelerde, masallarda ne bulur? Gazete, dergi haberleri, makaleleri insan için ne anlam taşır?..

İnsanlar yalnız yaşayamazlar. Birbirlerinden nefret etseler de, kendilerinden başka hiç kimseyi sevmeseler de, birbirlerinin hakkına tecavüz etseler de, birbirleriyle sınır kavgası yapsalar da... çıkıp bir dağın başında tek başına yaşayamazlar. Ev yapacakları zaman komşu ararlar ilk önce. Birbirlerine yakın olma ihtiyacındadırlar. Ama yine de her insan, her zaman yalnızdır. Çevresi insanlarla dolup taşsa da, çok sevdiği bir ailesi, akrabası, komşusu, arkadaşı olsa da, o çok sevdikleriyle kol kola en sevdiği bir mekânda yürüyor olsa da –gün batımı vaktinde, yağmur sonu gökkuşağının kuşattığı toprak kokulu bir havada, sahil boyunca... veya her nereden hoşlanıyorsa- hep yalnızdır. İçten içe yalnızdır. Kol kola yürüdüğü insan bile yalnızlığını bir noktadan sonra paylaşamaz. Aralarında ne uzaklıklar vardır.

Daracak dünyamızda bulamadığımız genişliği, avuntuyu kitaplarda buluruz. Onlarla yükselir, onlarla zenginleşir, onlarla beslenir eksikliklerimizi gideririz. Tadını almışsak okumanın... O tükenmeyen tadını... Yalnızlığa dost sarhoşluğunu...

Sadece okumak mı? Yazmak

okumanın en güzel tezahürü... Yazı ile insan ölümsüzleşir, bir bakıma ölüme meydan okuma, gökyüzüne ok çekme gibidir. İnsanoğlunun ölüme karşı bulduğunu düşündüğü tek çaredir belki de... Zekânın arşividir. Çağlardan çağlara tarihi aşarak gelir. Bir fotoğraftan daha gerçekçidir. Suskun bir fotoğraf bin yıl öncesinin duygu, düşünce ve fikirlerini anlatamaz ama bin yıl önce yazılmış bir çivi yazısı duyguları, düşünceleri bugüne aktarır.

Ölenler dirilemez ve bizimle konuşamazlar ama kitapları bizimle hasbıhal eder. Bir Dede Korkut, bir Mevlâna, bir Yunus, bir Hacı Bayram-ı Velî, bir Muhammed İkbal... anlatırlar bütün güzellikleri. Bir başka yönünden bakalım olaya; günümüzde yaşayanlarla ne kadar sohbet etme imkânı bulabiliyoruz? Bir örnek vermem gerekirse, Konya'ya babası hakkında konferans vermeye gelen Cemil Meriç'in kızı Ümit Meriç. Kendisiyle uzun uzun sohbet etme imkânı bulamadığımız birisi. Yaklaşık bir saat kadar konuştu, Cemil Meriç'i ve kendisini o bir saat içinde ne kadar anlayabiliriz? Ümit Meriç mütevazı bir insan olması hasebiyle, kendisi ile birkaç kez telefonla görüştüm. Birkaç sefer de o beni aradı, hepsini toplasak iki, üç saati geçmez. Kitaplarını okumasam ne kadar tanıyabilirdim Ümit Meriç'i? Başka türlü varsayalım; yakınına bile yaklaş-

KİTAP, EN İYİ
DOSTTUR...

Kitaptır Derim

Onulmaz dertlere deva derler ya
Her ilmin şifası, kitaptır derim.
Aç kutlar ağacı, kemirirler ya
Bilimin gıdası, kitaptır derim.

Merhamet duygusu, bin bir ihsanın
Kültürler köprüsü; dilin, lisanın
İyisi, kötüsü, her bir insanın
Zevkiyle sefası, kitaptır derim.

Doğanın, yaşamın, canlı, cansızın
Suçlunun, suçsuzun, zanlı, zansızın
Şavaşıyla barışın, yanlı, yansızın
Nesliyle, atası, kitaptır derim.

Pamuk prenesteste, güzel perinin
Destanlaşan aşkın; doğum yerinin
Kerem'le aslının, Ferhat, Şirin'in
Sesiyle sedası, kitaptır derim.

Roman, hikâyede, kendini bulan
Masada canavar, ağlayıp gülen
Âdem'den bu yana, doğan ve ölen
İnsanın babası, kitaptır derim.

Aymaz'ın evi, güzel binanın
Zerreden küreye, madde, mananın
Milyarlarca yıllık, yaşlı dünyanın
Denizi, adası kitaptır derim,
Nesliyle, atası, kitaptır derim.

Necati OCAKCI

Okuyan: Ayşegül BALCI

mayacağımız, ulaşamayacağımız, iç dünyasını merak ettiğimiz, başka bir örnek şahsiyet olsun. Kitapları olmasa ondan nasıl yararlanabilir, onu nasıl anlayabiliriz? Kendisi ebediyete intikal edince, bütün aydınlığı, fikirleri, rehberliği de ebediyete gömülür, gider, bir daha dırilmemesine. Ama o örnek şahsiyetin kitapları mevcut ise, onları okuduğumuz zaman, ruh dünyasının tüm detaylarına kadar inebilir, onlarla dilediğimiz gibi konuşur, tecrübe ve nasihatlerinden yararlanabiliriz, tabii ki bizden sonraki nesiller de...

Hani, Çehov'un arabacısı, acısını paylaşacak, duyuracak kimse olmayınca atının boynuna sarılarak içini boşaltır ya... Okuması ve kitapları olsaydı ya da yazması olsaydı o kadar yalnız kalır mıydı?

Bir de günümüz gençliğinin yalnızlık giderme metotlarına bakalım. İnternetler, sinemalar, şunlar bunlar... Daha doğrusu bizlerin pek anlamadığı şeyler. Ama anladığım tek şey var. İyi bir kitabın verdiği, ne saatlerce dolaşılan internet sayfaları, ne en güzel yapılmış filmler, ne de cep telefonlarında elden ele dolaşan suni ve sanal aşk mesajları verebilir. Çoğu zaman gençlere bir kitap tavsiye ettiğimiz zaman, "Onun filmi var, altı saat kitap okuyuncaya kadar, gider iki saatte seyrederim, hem de daha zevkli olur" diyorlar. Hayır, daha zevkli olamaz, şayet okumanın lezzetini tadabilmişseniz daha zevkli asla olamaz. Tatmadınızsa okumanın zevkini bir kerecik deneyin sevgili gençler ne kaybedersiniz? Üstelik ilk vahiy "İkra" yani, "Oku" değil miydi?.. Okumak o kadar güzel olmasaydı yüce Yaratan hiç "Oku" der miydi?..

SEVEBİLMEK ÖNEMLİ

Abdulkadir GÖK

Sevgi, muhabbet, bir şeye gönül vermek o şeye karşı ilgi duy-makla olur. Bu Allah'a karşı olur, peygamberimize karşı olur. İnsanlara, kadına, paraya, mala, mülke karşı olabilir, dünyaya karşı olabilir. Kitaba karşı, okumaya karşı olabilir. Yani burada kimi, neyi, niçin ve ne kadar sevdiğimiz önemlidir.

Söz konusu okumaktır. Okumayı, kitabı ne kadar sevebiliyoruz? İnsan sevdiğinin yolunda, sevgisi ölçüsünde fedakârlık yapar. Biz bir insan olarak kitab ve okuma konusunda ne kadar fedakârlık yapabiliyoruz? Ne kadar sevebiliyoruz? Bu soruyu hepimiz kendimize soralım bakalım, kendimizden nasıl bir cevap alacağız?

Hep konuşuruz, hep söyleriz; "İslam'ın ilk **Emri OKU**"

"Hiç bilenle bilmeyen bir olur mu?"

"İlim Çin de dahi olsa gidiniz ve onu alın"

"Kalem kılıçtan daha güçlüdür"

"Kitapsız büyüyen çocuk, susuz yetişen ağaca benzer"

"Kitapla dolu bir ev, çiçekle dolu bir bahçe gibidir."

"Ülkeleri yönetenler insanlar değil, kitaplardır."

"Okuyarak dünyamızı, tarihimizi ve kendimizi keşfederiz."

"Okuyan iki misli daha iyi görür."

"Kitap, hayatı okumaktır."

"Kitap, aklın ilacıdır."

"İnsanlar ölür, kitaplar ölmez."

"Kitabı dolaba değil, kafaya koy."

"Bir insanın değeri okuduğu kitaplara eşittir."

"Her kütüphane bir cezaevi kapadır." Deriz ama ne kadar kitaplarla, okumakla, okutmakla başbaşayız?

Bize birileri sorsa; yukarıdaki sözler, özdeyişler doğru mudur? Hemen deriz ki, elbette doğrudur. Peki, evimizde, büromuzda, ofisimizde, çay toplantılarımızda velhasıl hayatımızın her anında okumak için ne kadar zaman ayırabiliyoruz? Örneğin ailemizle, çoluk çocuğumuzla hep birlikte olduğumuz bir zamanda, birimizin okuyup diğerlerimizin dinlediği ortak bir okuma saatimiz var mıdır? Yâda herkes kendine ait bir kitap okumak için bir zaman dilimi ayırabiliyor mu?

Soruları çoğaltmak mümkündür. Ancak bizim amacımız soru sormak değil okumayı sağlamaktır. Okumayı ve kitabı sevdirmektir. Biz kitabı seviyorsak okumalıyız. Biz okumayı seviyorsak okumalıyız. Ahlaklı, kültürlü, faziletli biri olma yolunda isek okumalıyız. Şefkat, merhamet ve fazilet yarışına girmek istiyorsak okumalıyız. İlimle, ahlakla, faziletlerle süslenmiş, geçmişiyile barışık, kültürüyle özdeşleşmiş, geleceğe umutla bakan ve yaptıklarından hesaba çekileceğine inanan bir "**YÜREK ADAM**" olmak istiyorsak okumalıyız, okumayı sevmeliyiz.

Sonuç olarak, ne ölçüde fedakârlığımızı yapabiliyorsak okumayı ve kitabı o ölçüde seviriz demektir. Unutmayalım ki **OKUMAYI DA SEVEBİLMEK ÖNEMLİ**.

Halit GÜLER

Emekli Diyanet İşleri Başkan
Yardımcısı

KİTAP NEREDE OLSAM GELİR BENİ BULUR

Benim, kitap yönünden kısmetim açık. Nerede olursam olayım gelir beni bulur. Bu günü bâri kitapsız geçireyim dedim, o da mümkün olmadı.

Kitapların, gelip beni bulmasından, kısa veya uzun süreli onlarla beraberliğimden şikâyetçi değilim. Şikâyetçi değilim, ama tedirgin ve huzursuzum. Çünkü bana hevesle verilen ve koşarak gelen kitapların tamamını okuma fırsatı bulamıyorum.

Evimde kendime göre mütevazı bir kitaplığım var. Ben, sevgi ile azaltmaya çalıştıkça çoğalan bir kitaplık. Talebelik yıllarımdan beri kitaplarla aram iyi. Zamanımızın kitap sevenlerini ve okuyanlarını da tanırım. Kitaplarla aram neye iyi olmasın ki; ben onlardan çok şey öğrendim. Onlar sayesinde düşüncem gelişti, ufkum açıldı, insaf ve merhametimin darlıktan ve sığılıktan kurtuldu, medeniyetleri tanıdım, ecdadıma saygım ve geçmişimize hayranlığım arttı.

İstanbul'dan Ankara'ya taşınmamız, evdekilerin itirazına rağmen, kitaplarla beraber olmuştum. Ankara'dan Konya'ya taşındığımız zaman kitaplarımın büyük bir kısmını dinî bir kuruma bağışlamıştım. Niyetim; hayır yapmaktan çok, kitapların sayısını ve külfetini azaltmaktı. Azalmadı, maalesef çoğaldı. Ben azaltmaya çalıştıkça kitaplar gelmeye ve artmaya devam etti. Zaman zaman satın aldıklarımın dışında da çeşitli kanallardan bana devamlı kitap geliyordu. Dedim ya; kitap yö-

nünden kısmetim açık diye.

Eşyamızı vasıtaya taşıyan ve yükleyen hamallar, kitap kolilerini görünce bana: "Ağabey, sen kitapçı mısın?" diye sormaları bir türlü aklımdan çıkmıyor. Kitaplarımın çokluğu dikkatlerini çekiyor da, eşyalarımızın eski ve modelsiz olması dikkatlerini çekmiyordu. Demek ki bunlar eski eşya taşımaya da alışıklardı, ama kitap taşımaya alışık değillerdi. Hele hele bu kadar çok kitap taşımaya hiç alışık değillerdi. Genellikle ev taşınırken eşyalar da yenilenir ya. Biz öyle bir şey yapamadık ve eskilerle bir müddet daha idare edelim dedik.

Geride bıraktığımız Pazar günü, hava açık ve güzel olduğu için, şöyle bir şehir dışına çıkmayı düşündük. Gerçi son yıllarda çok büyüyen Konya'da şehir dışına çıkmak da kolay değildi. Hangi yöne gidersen git bir türlü şehirden kurtulamıyorsun. Konya'nın etrafındaki merkez köyler, şimdi Konya'ya bağlı merkez mahalleler olmuş da haberimiz yok. Konya'nın bir ucu ile diğer ucu arasındaki mesafenin kestirmeden 50 km. Olduğu söyleniyor. Şimdi daha da artmıştır. Baktık şehirden dışarı çıkmak uzun sürecek ve zaman alacak hiç olmazsa şehir dışı sayabileceğimiz Dere'ye doğru bâri gidelim dedik. Arabamıza atlayıp düştük yollara. Hesapta uygun bir pınardan su doldurmak da vardı. Ona göre hazırlıklı çıkmıştık. Şehrin dışında kabul edebileceğimiz pınarımsı bir çeşmenin başında durduk. Su kaplarımızı rahatça ve güzelce doldurduk. Kap-

ları tam arabamıza yerleştirirken bisikletli üç genç yanımıza geldi ve durdular. “Amca, ne yapıyorsunuz bu su iyi değil. /içilmez demediler/ iyi su biraz daha ilerde, oradan doldurun. Madem ki buraya kadar gelmişsiniz hiç olmazsa götüreceğiniz su bir işe yarasın.” dediler. Eh, çocuklar da haklılar. Madem ki tam şehir dışı sayılmasa da buraya kadar zahmet edip gelmişsiniz, bâri iyi ve kaliteli bir su götürün demek istediler.

Kaplarımızı su boşa gitmesin diye suyu bahçelere ulaştıran kanalete boşalttık. Boşa gitse ne olacak demeyin, bu su ile aşağıdaki bahçeler sulanıyor. Suyu iyi olduğu söylenen ilerde ki pınara ulaştık. Böylece şehirden biraz daha uzaklaşmış olduk. Suyunun iyi olduğu araba kuyruğundan, pınar başında bekleyen kap kalabalığından belli idi. Biz de araba kuyruğunda sessizce yerimizi aldık ve beklemeye başladık. Ne olacak önümüzde üç-beş araba var, nasıl olsa biraz sonra bize de sıra gelir diye düşündük. Kuyrukta hakkımıza razı olarak bekliyoruz, ama bize bir türlü sıra gelmiyor. Biz, arabaları hesap etmişiz de içlerindeki kapları hesap etmemişiz. Kaplar bir türlü bitmiyor. Kaplar doldurulup doldurulup arabaya kondukça su da iştahlanıyor ve çoğalıyor. Hele bir minübüs su almak için ta Çumra'dan gelmiş. Bir saatte kaplarını ancak doldurabildiler. “Hemşehrim, çok kap getirmişsiniz, bu kadar da olmaz ki bizleri bekletiyorsunuz.” diyenlere de “Siz bu suyun böbreklere çok faydalı olduğunu bilmiyorsunuz. Bilseniz böyle söylemezsiniz.” diye cevap veriyorlardı. Bir aralık ben de söze karıştım: “Hemşehrim, ben de Çumralıyım. En iyisi biz bu suyu, ne yapıp yapıp Çumra'ya akıtalım da siz de böyle gelip gitmekten kurtulun. Obruğun suyundan da kurtulursunuz.” dedim.

Hava akşama doğru daha da güzelleşti. Karşı sırtlara vuran ikindi güneşi, zemin kurak olmasına rağmen

men güzel bir manzara meydana getirdi. Su da hepimize yetecek kadar şarıl şarıl akmaya devam ediyordu. Akıyor dediğime bakmayın, pek akıyor. Çünkü kaplardan fırsat bulamıyor. Bahçe sahiplerinin de şu günlerde suya ihtiyaçları yok galiba ses çıkartmıyorlar ve bir şey söylemiyorlar. Derenin içerisinde bahçe sahipleri kendilerini yormadan keyifli keyifli çalışıyorlar. Su dolduranlara da su rat asmıyorlar. Vaziyete baktım daha epey sıra bekleyeceğiz. Gidip arabama oturdum. O anda birisinin bana doğru gelmekte olduğunu gördüm. Elinde bir de kitap olduğunu fark ettim.

Arabamın sol ön camı açtı. Elinde kitap olan adam cama doğru tebessümle eğilerek: “Hocam, belki siz beni tanımazsınız, ama ben sizi tanıyorum. Ben, Üçpınar (Hocaköy) Kasabasında Belediye Başkanlığı yaptım. İsmim; Ziya Kuz. Ankara'da makamınıza gelmiştim. Bu kitabı kabul ederseniz size vermek istiyorum. Hacı Veyis Zade Mustafa Efendinin hürmet ettiği ve sevdiği Merhum Memiş Efendiyi anlatıyor.” dedi. Ben de; Memiş Efendiyi tanıdığımın, ilmine ve hizmetlerine saygı duyduğumu, İç Anadolu'nun meşhur bilginlerinden ve gönül adamlarından birisi olduğunu belirterek kitabı aldım. Kendisine teşekkür ettim. Yanımdaki koltukta eşim oturuyordu. Kendisine dönerek; “Görüyorsun, kitap yönünden kısmetim ne kadar açık. Dağ başında da, bir pınarın hışırtısında ve serinliğinde su almak için beklerken de olsa kitap gelip beni buluyor” dedim.

Bana hediye edilen kitabın ismi: Muhammed Kudsî El-Bozkırî (Hoca Memiş Efendi). Kitabı hazırlayanlar İmam-Hatip Lisesi öğretmenlerinden Dr. İsmail Bilgili ile Ahmet Çelik. Kapak kompozisyonu içeriğine uygun, güzel ve anlamlı. Kitapta kapak kompozisyonu önemli ve kitabı câzip hale getiren unsur olduğu için dizayn eden isimleri yazmak istiyorum.

rum. Hat; Mustafa Büyüksakarya, resim; Celil Erçal. Kitap; Akdağ Yayınları Kültür Kitapları Biyografi Serisinin birinci kitabı. Bu çalışma; İzi Süt'ün bir kültür hizmeti imiş. Hoca Memiş Efendi'nin hayatını anlatan eser; orta boy, 198 sayfa ve 3. hamur kağıda düzgün bir şekilde basılmış. Kitabın sonunda zengin bir kaynakça yer alıyor. Dört bölümden oluşan eserin baş tarafında birinci ve ikinci baskıların önsözünden sonra Tasavvuf ve Medrese Eğitimi hakkında 20 sayfalık bir bilgi yer alıyor. Birinci Bölümde Hoca Memiş Efendinin hayatı, ailesi ve çocukları anlatılıyor. İkinci Bölümde; Memiş Efendinin hocaları ve öğrencileri dile getiriliyor. Üçüncü bölümde; Şeyh Memiş Efendinin ilmi ve tasavvufi silsilesi, mektupları, şemali, ahlâkı ve menkıbeleri anlatılıyor. Dördüncü Bölümde; Şeyh Memiş Efendinin torunlarının eğitim hizmetleri ifade ediliyor. Kitabın sonunda ekler var. Yazarların biyografilerine ve eserlerini de liste halinde yer verilmiş.

Kitap, İzi Süt'ün bir kültür hizmeti olarak yayımlanmış, 2009 yılında 2. ve 3. baskıları yapılmış. Demek ki kitap, yeni basılmış ve piyasaya çıkmış değil. Benim için yeni sayılır. Aslında kitaplar eskimez, baskı tarihleri ve şekilleri değişir. Kitap, Hoca Memiş Efendiyi derli toplu anlatan ve çevresiyle tanıtan güzel bir eser olmuş Umarım ki ilgi görmüş ve benden önce alanlar ve okuyanlar olmuştur. Kitabı tanıtanlar olup olmadığını bilmiyorum ama mutlaka görenler olmuştur. İki sene önce kültürümüze kazandırılmış olan bu eser, hakkında ben bu kadar aradan sonra neye yazıyorum.? Kitabın bana geliş yerini ve verilmiş şeklini anlamlı ve enteresan bulduğum için. Bu kitap bana bir kitapçı dükkanında verilmiş, bir kütüphanede gösterilmiş ve bir sohbet sırasında tanıtılmış olsaydı o kadar enteresan gelmezdi. Kitabı elimde almamla hakkında tanıtma yazısı yazmam hissi ve isteği aynı anda

oldu.

Kitabın birinci ön sözünde Hoca Memiş Efendi kısaca tanıtılıyor. Hoşuma gittiği için aynen alıyorum:

“Hakkında araştırma yaptığımız Hoca Memiş Efendi, zahiri ve ahlâkî eğitimi birlikte yürüten müderris müşidlerden önemli bir örnektir. Memiş Efendi, XIX. Yüzyılda Konya'nın Bozkır nahiyesinde yaşamış, bıraktığı ilmî gelenek ve yetiştirdiği öğrencilerle etkisi cumhuriyetli yıllara, oradan da günümüzü kadar intikal etmiş seçkin şahsiyetlerdendir. Memiş Efendi, medrese ve tekke geleneğini bünyesinde güzelce birleştirerek Hz. Peygamber (S.A.S.) in ilim ve ahlâk eğitimini beraber yürütme modelini Hadimî Hazretlerinden sonra Konya bölgesinde devam ettirmiştir.”

Kitabın sonuç bölümünde yer alan şu cümleler de anlam ve bazı araştırmacılara cevap teşkil edecek niteliktedir:

“Nüfuzu ve halifeleriyle Konya ve İç Anadolu'da çoğunluğu müderris olan kırkı aşkın halife yetiştiren Memiş Efendi'nin etkileri Anadolu'nun dört bir yanına yayılmıştır.

...

Halidî Bağdadî Hazretlerinin yetiştirip Anadolu'ya gönderdiği dinî ilimlerle mücehhez halifeleri vasıtasıyla yürütülün eğitim öğretim çalışmaları, Anadolu'nun her tarafına yayılarak dinî ilimler yanında fen ilimlerine de gereken önemin verilmesi gereğini yerleştiren, gerçek anlamda insanların kalkınıp modernleşmesinde etkili olan ve örnek alınması gereken çalışmalarındır.”

Eserin sona erdiğini gösteren şu ifadeye katılmamak mümkün değil:

“Açıktıkları bu çığırda yol almayı dileyerek şefaatlerini umuyoruz. Allah (c.c.) hepsinden razı olsun.”

Böyle bir eseri kültürümüze kazandıranlara teşekkür ederiz.

OKUMAK, ÇOCUK EDEBİYATI VE BİZ

Duran ÇETİN

İyi ağaç kolay yetişmez; rüzgâr ne kadar kuvvetli eserse, ağaçlar da o kadar sağlam olur. (J. Willard Marriot)

Okumak ve yaşamak.

‘İç içe birbirini tamamlayan’ demeye dilim varmıyor, hemhal olması gereken kavramlar. Okumadan yaşamak ne demek? sormak gerekir. Hem de beyinleri uğuldatırcasına sormak gerekir. Düşünceleri statik olmaktan çıkarırcasına sormak gerekir. Hayatı sorgulamayı, hayatın en asli unsurlarından okumayı birinci plana çıkartırcasına sormak gerekir.

Okumak...

Bilgiyi öğrenmek. İnsanın hayatını anlamlı kılacak kavramlar. Hayatı okumak gerekir yaşayarak. Ölümü okumak gerekir yaşayarak. İnsani davranışları okumak gerekir yaşayarak. İyiliği, güzelliği, sevgiyi ve saygıyı okumak gerekir yaşayarak. İnsanı okumak gerekir... Aynı zamanda anlamak hakikati, gerçeği... İnsanı fitrata götürmeli okunanlar. İnsani duyguları ön plana çıkarıp yaşanabilirliğini ispat etmeli. Aynı zamanda okumak, ortak payda olmalı insanların. Yani herkesin okuduğu, düşünerek hareket etmeye vakit ayırdığı bir toplumu düşlemek bile güzel değil mi? “Boş zamanlarımda kitap okuyorum” havalarından uzak, okumaya vakit ayıran bireyler doldurmalı sokakları, işyerlerini, otobüsleri, parkları ve bahçeleri... Toplumun her kesimi okumalı... Dedikodu yapmak yerine okumak... Laklak yerine okumak... Karpis yerine okumak... Stres yerine okumak... Okumak, okumak...

Neyi okumak sorusunun cevabını bulmak gerekir elbette. Fitrat demiş-

tim ya! Yaratılış. Yaratılışımıza uygunu hayatı okumak gerek. Varlıkları da okumalı insan. Neden ve niçin sorularının cevaplarını...

Sen kendinle başa çıkamayınca, senin gibi aciz düşmana kim ehemmiyet verir? (Şirazlı Sâdi)

Tomurcuk derdinde olmayan ağaç odundur. (N. F. Kısakürek)

Çocuk

Toplumun temelini çocuklar olduğunu, yetkili yetkisiz konuşma fırsatı bulan herkes süslü cümlelerle ifade ederken, çözüm üretme noktasında öneri getirirken, çok da vurucu olmadan üstün körü sözlerle oldubittiyle konuşmasını tamamlamaya çalışırken görürüz.

Okumak

Konuya çocuk edebiyatının ilk adımını oluşturacak okuma eylemi ile başlamak gerek. Bugününün çocuklarına, çocuk edebiyatına yönelmiş, çocuk edebiyatına gönül vermiş edebiyatçıların eserlerini okumak ve okutmakla işe başlayabiliriz.

Eğer çocuklarımız bu ilk dönemlerinde edebiyat içinde yol almaya devam edebilirse, gelecekte çocuk edebiyatını bugünden daha iyi bir yerde görebileceğiz. Çünkü dimağlarda yer etmiş edebiyat tatlarıyla büyümüş çocuklarla, daha çok çocuk ruhuyla yoğrulmuş çocuk metinleri oluşturma ve kaliteyi artırma söz konusu olabilecektir.

Kütüphaneler

Bu ortamın oluşturulması için kütüphanelerin kurulması ve yaygınlaştırılması da önemlidir. Bu kütüphaneler çok özel olmalı. Sadece çocuk ruhuna

uygun bir yapılanmadan bahsediyorum. Sadece çocuklara ve çocuk diliyle düzenlenmiş olmalı. Resimlerden oyunculara, çocuklara yazılmış her tür kitaptan, çocukları okumaya teşvik amaçlı yapılmış bütün filmleri izleyebilecekleri bir ortam...

Günümüzün kütüphanelerinin hali ile söylediklerimi gerçekleştirmesi mümkün görünmüyor. Cicili bicili, boyalı, albenili ortamlardan çok uzakta duruyor. Sıkıcı iyi tasarlanmamış kütüphaneler küçük masa ve sandalyeler koymakla çocuklara hitap ettiğini söylemek gerçeklerden kaçmaktan başka bir şey değildir.

Çocukça düşünmek

İşin aslı çocuk edebiyatı ile söylenecek çok şey var. Bunlardan ilginç olanı yazarken "çocuklara yazıyorum", "çocukça düşünüyorum" demek de bu alanın kalitesini yükseltmez. Çocukların yazdıkları da çocuk edebiyatı adına çıta yükseltecek bir yol değil. Çocukların hepsinin patates kızartması ya da köfte sevdiğini varsayarsak, çocukların yazdıklarını çocuk edebiyatı adına yüceltmek mümkün değildir. Çocuklar, bir çocuğun yaptığı kızartmayı değil de bu işi iyi yapan birinin kızartmasını tercih edecektir. Çocukların küçük yaştan itibaren yazması önemlidir. Ama tek başına çocuk edebiyatına çok katkı sağlamaz.

Çocuk edebiyatında, farklı düşünmek, düşünmeyi ve kavrayışı çocuk yaşına uygun yapmak belki de en önemli olan durum. Çocuklar için masal, anlatı, öykü, roman, şiir, günlük, gezi yazıları ve diğer türlerde yazılar kaleme alınmalıdır.

Çocuk kitabı yazmak

Bir çocuk kitabında bulunması gereken nitelikler yazarın düşünce ve fikre yapısına göre farklı şekillerde değişkenlik gösterse de bazı esaslar değişmeyecektir:

Çocuk kitapları, çocuğun gelişme düzeyine uygun konuları işlemeli, dili yalın, kavramlar açık olması çocuğun daha dikkatli olmasına sebep olacaktır.

Konular ilgi çekici biçimde sunulmalı, eğlendirici, öğretici ve düşündürücü olmalıdır.

Konunun işlenişi insanlık değerlerine uygun olmalıdır. İnsanı ve çevresini ger-

çekçi açıdan tanıtılmalı, yurt sevgisini, insan sevgisini ve yardımlaşma duygusunu güçlendirici olmalıdır.

Çocuk kitapları, denemeci, araştırmacı, eleştirici, kısacası özgür düşünceli insan yetiştirme amacı göz önüne alınarak yazılmalıdır. Çocuğun kendini tanınmasına, kişiliğini geliştirmesine katkıda bulunmalıdır

Çocuk kitapları çocuğun sanat beğenisini geliştirmeyi amaçlamalıdır. Çocuğu iyiye, güzele, doğruya yönlendirmeyi amaç edinmelidir. İnançlara aykırı düşüncelerden uzak olmalıdır

Çocuk gönlü, çocuk kalbi, çocuk düşüncesi, ama her şeyden önemlisi çocuğun bir insan olduğu unutulmamalıdır. Yazıdaki öncelikli unsur da bu olmalıdır. Çocuk kitabı yazmak için basit işler yerine ciddi ve çocuğun anladığı, istifade ettiği ve olgunlaştığı yazılar, metinler çok daha önemlidir kanaatimce.

Neler yapılmalı

Okul çağı öncesinde ya da okul çağında ebeveynin çocuğa özellikle uyku öncesinde masal, hikâye türünden metinler anlatması veya okuması ve bu okuduğu kitapların çocuğun manevi yapısını da güçlendirici, bizi biz yapan değerlerle beslenmesi ne güzel olur. Geleneklerimize bağlı çocukların yetişmesi bu yolla daha kolay olacaktır.

Eğlendirici, ruha canlılık veren, yaşama gücünü artıran, hayatı tanımaya yardımcı olacak edebiyatın önemini kavrayıp bu alandaki etkili eserle bırakmak ve üretmek, eli kalem tutanların birinci görevi. Yoksa yakınıp durmaktan ileri bir adım atamayız.

Ülkemizin gerçeklerinden hareketle dünü öğrenmek, bugünü görmek ve geleceğe yönelmek görevi, sivil toplum kuruluşları ve devlet kurumları tarafından göz ardı edilmeden, derhal eylem planı oluşturulmalı ve plan çerçevesinde geç kalmışlığın da giderileceği verimli ve hızlı bir yöntem geliştirilmelidir.

Çocuk edebiyat sitelerinden dergilerine, enstitülerden üniversitedeki bölümlere, çocuk kütüphanelerinden çocuk edebiyatı araştırma merkezlerine... Yani yapılacak bizleri bekleyen çok mesele var...

Dr. HASAN ÖZÖNDER KÜTÜPHANE VE ARŞİVİ

Bekir ŞAHİN

I) KÜTÜPHANE:

Bu birikimin teşekkülü, 1958 yılında başlar. Hasan Özönder (D. 17. 8. 1943), ekonomik bakımdan iyiye yakın seviyede bir esnafın oğludur. Ailesi, onun okuyup, yetişmesi için hiçbir fedakârlığı esirgemez. Konya İmam - Hatip Okulu orta kısmında öğrenci iken, idealist öğretmenlerinin tembih ve tavsiyeleri ile kitap okuma ve edinme alışkanlığını kazanır. Eline geçen her imkân ve fırsatla kitap alır. Lise kısmında iken, “Tarih” öğretmenininden elden çıkaracağını öğrendiği nâdide kütüphanesinin tamamı, ailesinin yüksek anlayışı ve fedakârlığı ile satın alınır. Öğrencilik gereklerini yerine getirmeyi ihmal etmeyen Özönder, bunun yanı sıra öğretmeninden intikal eden bu kitapları bir bir gözden geçirerek, konularına göre tasnif ederek, yerleştirir.

Oturdukları ev, Mevlâna Dergâhı'nın hemen civarındadır. Çocukluğu bu tarihî, mimarî ve turistik çevrede geçmiştir. Bu çocukluk çevresindeki cami, türbe, mezarlık, dergâh, sebil, imaret, muvakkithaneden oluşan manzume, kemerleriyle, kubbeleleriyle, kitabeleriyle, ziyaretçileriyle, onun zihninde ve gönlünde derin yer eder. Bu dekor ve ortam, tarih öğretmeninden alınan zengin kütüphane ile, onun çocukluk kafasında, büyük bir “tarih zevki ve arzusu” uyandırmakta gecikmez. Okulda olduğu gibi, girdiği Yüksek İslâm Enstitüsü'nde de tarih öğretmenleriyle yakın diyalog kurar. Detaylı bilgilerinden yararlanır. Tarih ve kültür şehri Konya'da düzenlenmekte olan ilmî toplantıları

takip etmeye özen gösterir. Konuşmacıların bazıları ile yakından tanışır.

Yıl, 1960 olmuştur. Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver, Prof. Dr. Feridun Nâfiz Uzluk, Şahabettin Uzluk gibi kütüphane ve arşiv sahibi, bilimsel araştırma metodlarına vâkıf kişileri tanıma şans ve bahtiyarlığını elde eder. Onların metod, muhteva ve münderecatlarına hayran olur. Onların araştırma metodlarını benimseyip, onlar gibi çalışıp, hazırlanmayı hedef ve amaç edinir, tembih ve tavsiyeleri doğrultusunda ilmî kitap alımı ve okuma konularına, kütüphaneye devam daha da ağırlık verir; “Bilimsel Araştırma Metodu” olan fiş, zarf, dosya ve arşiv olmazsa olmazını hayat prensibi edinir.

Kütüphane ve arşivin muhtevasını rakamla saymaya gerek duymayan Özönder'in kütüphanesinde, matbular çoğunlukta olmakla beraber, yazma eserler de vardır.

Doğu ve Batı dillerindeki bu eserlerin anabaşlıklarla tasnifleri şöyledir: “Tarih; Kültür; Şehirler (Yurtiçi - yurtdışı); Sanat Tarihi; Kütüphanecilik; Müzecilik; Konya, İstanbul; Biyografikler; Mevlâna; Atatürk - Cumhuriyet; İlahiyat; Ansiklopediler”.

b) ARŞİV:

Özönder Arşivi, merak ve meşguliyet alanına paralel bir muhteva ve çeşitlilik arzeder. Tarihe heveslidir. Bilhassa Ünver ve Uzluk gibi iki büyük değerle müşerref olma bahtiyarlığını yakalamıştır. Gerek kendi içgü-

düsü ve gerekse onların yönlendirmeleri ile sonunda “Tarih” kulvarına intisap eder. İmam – Hatip Lisesi’nden sonra girdiği Konya Yüksek İslâm Enstitüsü’nde, daha çok “Türk - İslâm Sanatları Tarihi” ve “Türk - İslâm Medeniyeti Tarihi” gibi , o yıla kadar zihin ve gönül dünyasındaki birikime uygun gelen derslere ayrı bir alâka ve meclubiyet duyar. Bu dersin öğretimi-yüeleri olan Prof. Dr. Hüseyin Gazi Yurdaydın ve Doç. (Prof.) Dr. Halûk Karamağaralı ile daha yakından görü-

şerek, bilgi, tecrübe ve tavsiyelerinden faydalanır.

Ortaokul yıllarından beri tatbik etmekte olduğu prensipten dolayı, okuduklarından fişler çıkarıp, bunları düzenli ve sistematik olarak, zarf ve dosyalarına yerleştirmeye devam eder. Aradan geçen yıllar sonunda, hem dosyalardaki fişler çoğalır, zarflar şişmanlar ve hem de sayıları artar.

Bu “Bilgi Zarfları”nın yanısıra Özönder, çocukluk yıllarından beri, Konya’nın tarihî çevrelerinin fotoğrafını çekenleri gördükçe, o da, bir fotoğraf makinesine sahip olma arzusu doğar. Bir yaz tatili gezisinde İzmir’de, babasının armağanı olan İtalyan malı “Ferrenia” marka bakalit makine ile,

o gün resim çekmeye başlar. İlk karelerin İzmir, Balıkesir dolaylarına ait oluşu bundandır. Zaman içerisinde elde ettiği imkânlarla daha mükemmel makine ve kameralar alarak, çekimlerini daha da kaliteleştirir.

Daha Enstitüdeki öğrencilik yıllarında iken meslek dalı olarak karar verdiği ideal ile, yapılan sınavı kazanarak, mezun olduğu Enstitü’ye, “Türk - İslâm Medeniyeti Tarihi” öğretim üyesi olur. “Türk - İslâm Sanatları Tarihi” dersi de ona tevdi edilir. “Türk - İslâm Sanatları ve Mimarisi” dalında “Doktora” yapar. “Yrd. Doç.” olur. “Gelenekli Türk El Sanatları’na özel muhabbete sahiptir. “Hüsn - i Hat” alanında “Sanatta Yeterlilik Diploması” kazanır.

Konya Selçuk Üniversitesi’nde bu şekilde, otuz yıla yakın öğretim üyeliği ifa eder. 1996’da kendi isteği ile emekliye ayrılır.

Özönder, mesleği ve mizacı gereği çok seyahat eden bir insandır. Yurt içinde olduğu gibi, yurt dışında pek çok bilimsel toplantılara katılmıştır. Birçok ülkede araştırma ve incelemeler yapmıştır. Seyahatlerinde, görsel malzeme araç ve gereçlerini yanından hiç eksik etmediği için, binlerce belgeye sahiptir. Bu donanım alışkanlığını bu gün de sürdürmektedir.

“Dr. Hasan Özönder Kütüphane ve Arşivi”, onun bu merak, ilgi, araştırma ve görevlerine paralel bir muhteva ve münderecata sahiptir. Bunlar:

I. Görsel Materyaller: 11.412 adet dia positive; 10.000’e yakın fotoğraf; altıyüze yakın CD, DVD, ses ve Video bantı; Hüsn - i hat levhaları.

Hepsi de numaralanıp, tasnif edilmiş durumdadır.

II. Bilgi Zarfları: Yaklaşık beşbin kadardır. Alfabetik tasniflidirler. İçlerinde, konularına ait fişler, kupürler, risaleler, notlar bulunmaktadır.

Kütüphane ve Arşiv, her gün yeni ilâveler görmektedir.

KONYA'NIN AYAKLI KÜTÜPHANELERİ

Hasan YAŞAR

Kütüphane haftasında kütüphanelerin gündeme gelmesi ve konuşulması biz kütüphaneciler için mutluluk verici bir olay. Fakat bu gündeme gelmenin sadece kütüphane haftalarıyla sınırlı kalması ise üzüntü verici bir hadisedir. Kütüphaneler arşivler ve müzeler şehirlerini hafızası mesabesindedir. Şehirlerde insanlar gibidir. İnsanlar nasıl ki hafızasını sürekli kullanmalı ve sürekli diri tutmalıysa, şehirler de öyle olmalıdır. Bu merkezler ne kadar canlı ve dolu tutulursa, şehirler de o denli dinamik ve canlı olurlar,

geleceğe ışık tutarlar.

Konya'nın hafızasını canlı tutmak ve gelecek nesilleri zengin ve doğru aktarım yapabilmek için "Konya hafıza merkezi veya Konya ve yöresi araştırma merkezi" kurulması gerektiği kanaatimi önceki akademik sayfa yazılarımda ifade etmiştim. Fakat geçen hafta katıldığım "Kayseri kent hafıza merkezleri sempozyumu"nda bu hususta Konya'nın ne kadar geç kaldığını müşahede ettim. Koyunoğlu Müzesi olarak biz bu işi yapmaya çalışıyoruz fakat bu işin daha organize olması hem üniversite ayağı hem belediye hem de halk ayağı olması gerektiğini düşünüyorum.

Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi olarak Kütüphane Haftasında, ömrü kitap okumak kitap yazmak ve kütüphane kurmakla geçmiş iki önemli Konyalı yazarımızı anarak hafızamızı tazelemek maksadıyla bir panel tertip ettik.

Konya'nın ayaklı kütüphaneleri olarak bilinen Faik Soyman ve M. Ferit Uğur Beyleri en iyi tanıyan akrabaları ve meslektaşlarından yazarlarımız hakkında çok önemli bilgileri ve onların görüşlerini öğrenerek onlara gibi olmanın formüllerini arıyoruz.

Panel'e başkanlık yapan Av. Mehmet Ali Uz, Anma programlarının önemine değindi Konya'mızın ayaklı kütüphanelerini tanımamız gerektiğini ifade etti. Faik Soyman'ı anlatan Akrabası Av. Özgen Küçükkoner de Faik Soyman'ın kendi adına Faik Soyman Halk Kütüphanesi" oldu-

ğunu ve onun hayatının kitap okumak ve kitap yazmakla geçtiğini anlattı. Mehmet Ferit Uğur'u veciz bir şekilde anlatan Edebiyat Öğretmeni Ali Işık katılımcılara Ferit Uğur'un sadece edebiyat alanında değil bütün bilim dallarında kendisini yetiştirmiş ve birçok eser vermiş bir yazar olduğunu ifade etti.

Bu önemli şahıslar hakkında şimdiye kadar pek fazla gündeme gelmedi. Sadece, 1936–50 yılları arasında yayımlanan Konya Halkevi Mecmuasında ve son zamanlarda da Av. Mehmet Ali Uz tarafından "Konya Kültürüne Hizmet Edenler" adıyla kitap olarak yayımlanan eserlerde görebiliyoruz.

En sadık ve vefalı dostun kitap olduğunu hep söyleriz. Bu vefa ve kadirşinaslığı kitapseverler olarak bizler de göstermeliyiz. Şehrimize ve memleketimize hizmeti geçen yazar ve kütüphane sahiplerini hayırla yâd etmenin yapılması gereken en önemli görevlerimizden birisi olduğunu düşünüyoruz.

Bu hafta vesilesiyle hayırlı ve faydalı birey olmanın kitap ve kütüphaneye dostu olmaktan geçtiği gerçeğini hiç unutmamız gerektiğini ifade etmek istiyorum. Anma programlarına, Konya'nın hafızalarını tanımaya ve tanıtmaya devam edeceğiz inşallah.

Bilgisiz bir kimse, savaş davuluna benzer, sesi çok, içi boştur. (Sadi)

Cahil ile sohbet etmek güçtür bilene, Çünkü cahil ne gelirse söyler diline. (La Edri)

Cahil ile sakın latife etme. Dili zehirli olduğundan gönlünü yaralar. (Hz. Ali r.a.)

Cahil insan kendi kendinin bile düşmanıdır: başkasına dost olması nasıl beklenir. (Sokrates) Cahil kimsenin yanında kitap gibi sessiz ol. (Mevlana)

Cehalet insanın isteyerek talihsizliğe talip olmasıdır. (G. İpsen)

Cehalet öyle binektir ki, üzerine binen zelil olur, arkadaşlık yapan yolunu kaybeder. (Hz. Osman r.a.)

Hareket halindeki cehaletten daha korkunç hiçbir güç yoktur. (Bernard Shaw)

İnsanın cahil olduğunu bilmesi, ilme atılmış ilk adımdır. (Benjamin Franklin)

Öğrenmek pahalıdır ama cehalet ondan da pahalıdır. (Henry Clausen)

Yabancıların deniz kenarında, ulaşım araçlarında, kısacası buldukları her fırsatta kitap okuduklarından gıpta ile söz ederiz, örnek gösteririz, okumayız.

Bazen vakit geçirmek için, yani vakit öldürmek için ne yapacağımızı şaşırırız, vakit bulamadığımızdan şikayet eder okumayız.

"Kütüphaneye öğrenciler geliyor mu?" diyerek, kütüphaneye gitmeyi ve okumayı öğrencilerin üzerine yıkarak okumayız.

Çünkü okumak istemiyoruz. Okumak istemeyince de istediğimiz kadar bahaneleri buluyoruz: hem kendimizi hem de etrafımızdakileri yanıltmaya çalışıyoruz.

1973 Konya İl Yılığ'ındaki bilgilere göre: kütüphanemiz ilk defa (Milli Kütüphane) adı ile 1910 yılında Konya Valisi Muammer Bey'in öncülüğünde açılmıştır. Çeşitli binalarda hizmet vermiştir. Bu yıl, 100. Yılında Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından Konya, Kültür Park alanında yeni binamızın yapımı başlamıştır. Yine 100. Yılıımızda 17 Aralık Şebi Arus günü açılışının yapılmasını ümit etmekteyiz.